

ทำไมตลาดยานยนต์จีนจึงเติบโตแบบก้าวกระโดด

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมยานยนต์ของจีนขยายตัวในอัตราสูงตามภาวะการลงทุน ในอุตสาหกรรมยานยนต์ที่มีมูลค่าสูงกว่าหนึ่งหมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้ปัจจุบันจีนก้าวขึ้นเป็นผู้เล่น แฉวหน้าในอุตสาหกรรมยานยนต์ของโลก ดังเห็นได้จากในปี 2549 ยอดผลิตรถยนต์ในจีนมีจำนวนถึง 7.2 ล้านคัน เทียบกับยอดจำหน่ายรถยนต์ซึ่งอยู่ที่ระดับ 6.9 ล้านคัน มากเป็นอันดับ 2 ของโลกแซงหน้าญี่ปุ่น เป็นรองเพียง สหรัฐฯ นอกจากนี้ เป็นที่คาดว่าภายใน 15 ปีข้างหน้า หรืออาจเร็วกว่านั้น จีนจะกลายเป็นตลาดรถยนต์ใหญ่ ที่สุดของโลก ทั้งนี้ เบื้องหลังความสำเร็จดังกล่าว เป็นผลจากปัจจัยสนับสนุนหลายประการ ที่สำคัญ ได้แก่

- **ตลาดภายในประเทศมีขนาดใหญ่** ประกอบกับเศรษฐกิจมีแนวโน้มขยายตัวดี ทำให้ค่ายรถยนต์สำคัญ ต่างเข้าไปแสวงหาโอกาสเพื่อชิงส่วนแบ่งตลาดและยึดหัวหาดในช่วงที่เศรษฐกิจกำลังอยู่ในช่วงขาขึ้น ทั้งนี้ เป็นที่คาดว่าในปี 2550 ยอดจำหน่ายรถยนต์ในจีนจะเพิ่มเป็น 8.5 ล้านคัน หรือเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 20 จากปี 2549
- **จีนมีความได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิต** โดยทั่วไปการพัฒนารถยนต์ขึ้นมาแต่ละรุ่น ต้องใช้เงินทุน ไม่ต่ำกว่า 1-2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในการวิจัยและพัฒนา ผู้ผลิตรถยนต์จึงต้องบวกต้นทุนการวิจัยและพัฒนา เข้าไปในราคาจำหน่าย อย่างไรก็ตาม ในกรณีของจีน ผู้ผลิตส่วนใหญ่ทำการผลิตโดยอาศัยการลอกเลียนแบบ เทคโนโลยีและการออกแบบจากบริษัทรถยนต์ต่างชาติ เมื่อประกอบกับอัตราค่าจ้างแรงงานอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตของบริษัทผู้ผลิตจีนอยู่ในระดับต่ำมาก จึงมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคา
- **จีนตั้งเป้าหมายพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์อย่างชัดเจน** รัฐบาลจีนวางเป้าหมายการพัฒนา อุตสาหกรรมยานยนต์ในระยะยาวอย่างชัดเจน เพื่อก้าวสู่การเป็นประเทศผู้ผลิตรายานยนต์ชั้นนำของโลก ด้วยการวางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน อาทิ กำหนดให้บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในจีน ต้องมีหุ้นส่วนเป็นบริษัทท้องถิ่น อีกทั้งกำหนดให้ทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทภายใต้ข้อตกลงการร่วมทุนใด ๆ ต้องเป็นสมบัติของหุ้นส่วนทุกรายโดยถ้วนหน้า มาตรการดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบการจีนสามารถเรียนรู้ เทคโนโลยีการผลิต การออกแบบ ตลอดจนการบริหารจัดการผ่านการร่วมทุนดังกล่าว ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า เป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยและจีนมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ จีนมุ่งเน้นการสร้าง พื้นฐานอุตสาหกรรมในประเทศเพื่อผลักดันให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นมีส่วนร่วมในวงจรการค้า ขณะที่ อุตสาหกรรมยานยนต์ไทยมุ่งเน้นที่จะเป็นฐานการผลิตให้กับบริษัทต่างชาติเป็นหลัก
- **จีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรม** ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาคอขวดที่อาจเกิดขึ้นจากการขาดแคลนแรงงานทักษะในภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลจีนจึงมุ่งมั่น ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อป้อนตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะแรงงานทักษะที่จะเป็นหัวหอกหลัก ในการต่อยอดเทคโนโลยีและการผลิตสินค้าที่ใช้นวัตกรรม ดังสังเกตได้จาก ปัจจุบันจีนสามารถผลิตวิศวกรใหม่ ได้เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 325,000 คน ซึ่งมากกว่าสหรัฐฯ ราว 5 เท่า นอกจากนี้ จีนยังมีเยาวชนที่อยู่

ระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัยและอาชีพจะขึ้นสูงกว่า 217 ล้านคน โดยส่วนใหญ่ศึกษาในสายวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์เป็นสำคัญ

ปัจจุบันแม้ยานยนต์ของจีนยังไม่สามารถแข่งขันด้านคุณภาพกับยานยนต์ไทย เนื่องจากคุณภาพสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน แต่จากการที่จีนมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าวอย่างจริงจัง จึงเป็นที่คาดว่า อุตสาหกรรมยานยนต์ของจีนจะสามารถไต่ระดับขึ้นสู่การเป็นผู้นำตลาดยานยนต์โลก โดยเฉพาะในฐานะผู้นำการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทัดเทียมประเทศผู้ผลิตรายอื่นของโลกได้ในไม่ช้า ประเด็นดังกล่าวเป็นกระจกสะท้อนมายังไทยว่า ถึงเวลาแล้วที่ไทยจะต้องรวบรวมสรรพกำลัง รวมทั้งทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ ตลอดจนอุตสาหกรรมเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับมือกับยานยนต์จีนที่จะพลิกโฉมสู่การแข่งขันในตลาดระดับบนมากขึ้นในอนาคต

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ

กันยายน 2550